

**Formanden
Danmarks Apotekerforening**

Bredgade 54 · 1260 København K
Telefon 33 76 76 00

apotek

Folketingets Sundhedsudvalg

10-04-2024
FR/4101/00007

Vedrørende lovforslag nr. L 127 – Ændring af apotekerloven

Den 2. april 2024 blev lovforslag om ændring af apotekerloven debatteret i Folketingssalen. Det er meget positivt, at der ser ud til at være bred tilslutning til lovforslaget og en generel enighed om, at apotekerne udfylder en central rolle i det danske sundhedsvæsen, som med lovforslaget ønskes styrket.

Danmarks Apotekerforening bakker op om mange elementer i lovforslaget, herunder forslag om øget brug af apotekernes kompetencer og forslag om at indføre en ny økonomimodel, hvor avancen fra frihandelsvarer ikke længere påvirker honoraret for at udlevere lægemidler.

Men der er også dele af den foreslåede økonomimodel, som vi ser på med en vis bekymring, når vi tænker tilgængelighed til apotek. Hvis der ikke rettes op på dem, kan det svække borgernes lette adgang til medicin og rådgivning.

Tiltrængt justering af økonomireguleringen – men afgiftsomlægning risikerer at øge koncentrationen og forringe tilgængeligheden for borgerne

Forslaget om at ændre økonomimodellen står på et grundigt tværministerielt arbejde, som har strakt sig over ca. 5 år. Arbejdsgruppen har inddraget aktører, herunder Apotekerforeningen og Foreningen af Danske Online Apoteker. Det er derfor ikke aktuelt at nedsætte en ny arbejdsgruppe, sådan som nogle høringsparter har foreslået. De justeringer, der er behov for, bør ske nu.

Under førstebehandlingen havde mange ordførere fokus på, at omlægningen ikke må føre til dårligere tilgængelighed til apoteker i tyndtbefolkede områder. Vi er enige i, at dette hensyn er væsentligt, og vi vil med denne henvendelse give vores input til den yderligere belysning af emnet, som flere ordførere gav udtryk for, skal ske i udvalgsbehandlingen. Som mange ordførere også var inde på, er apotekernes økonomisystem ganske teknisk, og der er derfor vedlagt et mere teknisk bilag.

Forslaget til ændring af udligningsordningen består af to overordnede ændringer:

- ændring af udligningstilskuddet til et tilgængelighedstilskud
- omlægning af avancen og den måde afgifter til finansiering af tilskud opkræves på.

Omlægningen fra udligningstilskud til tilgængelighedstilskud fik mest opmærksomhed under 1. behandlingen, men er i virkeligheden den mindst problematiske del af ændringen. Der er i lovforslaget afsat et beløb, der målrettes apoteker, der varetager et særligt forsyningsmæssigt behov. Hvis tildelingen af tilgængelighedstilskud sker efter objektive og kendte kriterier, så apotekerne kan disponere i tillid hertil, behøver denne ændring ikke i sig selv at betyde dårligere tilgængelighed til fysiske apoteker i landdistrikterne. I vedlagte notat gives forslag til sådanne kriterier.

Omlægning af avancen og den måde afgifterne til finansiering af tilskud opkræves på, er et langt større problem. Det fremsatte forslag kommer til at indebære en

endog meget stor omfordelingseffekt, jf. vedlagte bilag. Langt de fleste apoteker vil opleve, at deres driftsresultat påvirkes med flere hundrede tusinde kroner – nogle i positiv retning og andre i negativ. Ifølge vores beregninger vil mere end tyve apoteker miste mere end 500.000 kr., og ændringen sker allerede fra 2025. Samtidig er der tale om en "omvendt Robin Hood", hvor de små og mellemstore apoteker, både i tyndtbefolkede områder og i byer mister indtjening, mens de største apotekskoncerner vinder mest ved omlægningen. Det, forestiller vi os ikke, har været hensigten.

Det er vores vurdering, at det vil betyde, at en række apotekere vil opgive små apoteksbevillinger, som næppe vil kunne genbesættes, hvorved borgernes tilgængelighed til apoteker risikerer at blive forringet, ligesom omlægningen tilskynder til koncentration på færre, større apotekskoncerner og dermed risiko for svækket konkurrence.

Med så store omvæltninger, som der er udsigt til for nogle apoteker, hvilket fremgår af bilaget, er der behov for at ændringerne indføres over en periode.

Vi foreslår derfor, at der indføres en overgangsordning, så de samlede effekter af afskaffelsen af udligningsordningen indføres over en længere årrække. Eksempelvis over de samme fem år, som den supplerende frihandelsafgift. Herudover vil det være nødvendigt at følge udviklingen tæt, ligesom det er væsentligt, at aflønningen for at sælge lægemidler ikke forringes i forbindelse med den nye lov.

Fortsat tilgængelighed kræver fleksibilitet mht. bemanning

Apotekerne har – som mange andre i sundhedsvæsenet – vanskeligt ved at skaffe de fornødne medarbejdere. Det presser personalet og belaster arbejdsmiljøet, og det risikerer at påvirke kvaliteten af den faglige rådgivning.

Vi arbejder for, at der uddannes flere farmakonomer. Men vi har også behov for andre løsninger her og nu. Vi har i vores høringssvar foreslået tiltag, der kan afhjælpe udfordringerne, men vores forslag er kun i begrænset omfang afspejlet i ministeriets høringsnotat.

På nogle apoteker kan de gældende krav om farmaceuttilstedeværelse på grund af personalemangel i dag kun opfyldes ved, at apotekeren selv dækker apotekets fulde åbningstid alle ugens dage, hele året. Et så stort arbejdspress giver begrænset plads til den ledelsesopgave, man har som apoteker, og kan føre til et presset arbejdsmiljø, og til at nogle apotekere vælger at opgive bevillingen. Disse apoteker er vanskelige at genbesætte, når der er rekrutteringsvanskeligheder i området.

Vi foreslår derfor, at de apoteker, der er hårdt ramt af manglen på farmaceuter, får mulighed for i særlige tilfælde og med dispensation fra Lægemiddelstyrelsen at indgå aftale om "farmaceut-bagvagt" med et andet apotek. Det kan fx være med et naboapotek eller med et online apotek.

Vi forslår også fleksibilitet med hensyn til, hvor i en apotekskoncern farmaceuten skal befinde sig. Der kan fx være områder/tidspunkter, hvor det fagligt giver mere mening, at farmaceuten er på filialen frem for på hovedapoteket, hvilket er kravet i dag. Den nuværende regulering er forældet og for restriktiv.

Fortsat intern konkurrence og høj faglighed kræver justering af reglerne for udnævnelse

For at opretholde god tilgængelighed i hele landet og sund konkurrence mellem apotekerne er der også behov for at justere reglerne for udnævnelse af nye apotekere. Som det er i dag, er det blevet vanskeligere for farmaceuter, der ikke i forvejen har

et apotek at komme i betragtning til en sund bevilling. Flere og flere bevillinger – og især de bedst beliggende – havner hos færre og færre apotekere.

Man ville nok forvente, at vi som forening for apotekere, var tilfredse med den regulering. Men vi kan se, at det kan føre til en u hensigtsmæssig koncentration, og at det bliver vanskeligere at rekruttere kvalificerede farmaceuter til sektoren, når karrierestegen fra ansat farmaceut til ny apoteksejer svækkes. Det kan på sigt sætte bevillingssystemet under pres. Vi undrer os over, at man fra regeringens side ikke deler den bekymring, som kan imødegås ved en mindre justering af reglerne.

Vi forslår konkret, at apotekere og andre farmaceuter – som i dag – kan søge en ledig bevilling i samme proces, men at det i første omgang vurderes, om der er kvalificerede farmaceuter blandt ansøgere, der ikke i forvejen har et apotek. I givet fald tildeles bevillingen til den bedst kvalificerede blandt disse ansøgere. Er der ikke egnede farmaceuter uden apoteksbevilling blandt ansøgerne, tildeles bevillingen til den bedst kvalificerede apoteker.

Vi ved, at både Pharmad Danmark og Farmakonomforeningen er af samme opfattelse.

Apotekerne ønsker en fortsat bæredygtig udvikling af sektoren

Apotekerne har gennem mange år udviklet sektoren til gavn for patienterne og den lette adgang til lægemidler. Teknologiske løsninger med udbredelse af FMK, fremtagningsrobotter, velfungerende apoteks-systemer mv., har i høj grad effektiviseret driften af apotekerne til gavn for borgerne. De fleste apoteker tilbyder e-handel med lægemidler, og i [app'en "apoteket"](#) kan patienterne se oplysninger om recepter, lagerstatus på medicinen, vaccinationer m.v.

I forhold til den fremtidige udvikling arbejder vi for digitale løsninger, hvor man – frivilligt, under trygge rammer og efter fagligt validerede kriterier – kan automatisere de ekspeditioner, hvor der ikke umiddelbart er brug for rådgivning. Det vil frigøre ressourcer til, at apoteket kan levere endnu bedre rådgivning, der hvor der er brug for den. Vi glæder os over, at indenrigs- og sundhedsministeren har udtrykt sin fulde støtte til det fortsatte fokus på digitalisering af apotekerne, og vi opfordrer til, at Sundhedsudvalget bakker op om kommende ændringer, der gør det muligt at realisere dette arbejde.

Som nævnt indledningsvist støtter vi overordnet set lovforslaget, der på en række områder vil løse nogle af de problemer, der er i reguleringen af sektoren. Der er dog også et behov for ændringer på en række områder.

De forslag, som vi har til ændringer i lovforslaget, er lige som de ovenstående tiltag et udtryk for, at apotekerne ønsker at udvikle sektoren, så kundernes ønsker og behov mødes bedst muligt under de givne forudsætninger. Det kan kun ske, hvis det sikres, at det er rentabelt at drive mindre apoteker, og at de kan bemandes.

Med venlig hilsen

Jesper Gulev Larsen

Bilag: Økonomiske effekter af omlægning af apotekernes udligningsordning